

Documentatie
Doodsoorzaken van personen die bij overlijden
inwoners waren van Nederland
(DOODOORZTAB)

Bronvermelding

Bij publicaties over onderzoek geheel of gedeeltelijk gebaseerd op microdata van het CBS wordt als bronvermelding gebruikt:

“Resultaten gebaseerd op eigen berekeningen [*naam onderzoeksinstelling, c.q. opdrachtgever*] in projectnummer [XXXX] op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek.”

Indien behoefte bestaat te verantwoorden dat de gebruikte onderzoeksdata niet zonder meer toegankelijk zijn bijvoorbeeld voor replicatie van het onderzoek kan daaraan worden toegevoegd:

“Deze microdata zijn onder voorwaarden voor statistisch en wetenschappelijk onderzoek toegankelijk. Voor nadere informatie [Microdata: Zelf onderzoek doen | CBS](#).”

English version

“Results based on calculations by [*name of research institution or commissioning party*] in project number [XXXX] using non-public microdata from Statistics Netherlands.”

“Under certain conditions, these microdata are accessible for statistical and scientific research. For further information: [Microdata: Conducting your own research | CBS](#).”

Beschikbare bestand(en):

De bestanden zijn beschikbaar over de perioden 2013 t/m 2024.

In de [Versiegeschiedenis](#) ziet u een overzicht van de beschikbare bestanden.

De gebruiker dient rekening te houden met het volgende:

- Vanaf januari 2022 wordt er gebruik gemaakt van maandbestanden.
 - De variabelen Geboortear, Geboortemaand, Geslacht, Overlijdensjaar, Overlijdensmaand, en Overlijdensdag komen niet meer voor in deze bestanden. De variabelen Overlijdensjaar, Overlijdensmaand, en Overlijdensdag kunt u vinden in het bestand [GBAOVERLIJDENTAB](#) (GBADatumOverlijden). De variabelen Geboortear (GBAGeboortear), Geboortemaand (GBAGeboortemaand) en Geslacht (GBAGeslacht) kunt u vinden in het bestand [GBAPERSOONTAB](#).
 - Voor de remote access/on site gebruikers is de bijlage ICD10deel1.pdf te vinden in de map K:\GezondheidWelzijn\DOODOORZTAB.
 - Voor de persoonskenmerken en/of achtergronden dient u de beschikbare GBA-bestanden te raadplegen. Deze staan bij [Zelf onderzoek doen](#) in de catalogus onder het thema [Bevolking](#). Voor het aanvragen van deze bestanden geldt de gebruikelijke procedure.
 - Zie [Onderzoeksomschrijvingen](#) voor meer informatie over alle onderzoeken.
-

Inhoudsopgave

Bronvermelding.....	2
Beschikbare bestand(en):	3
1. Inleiding.....	5
2. Toelichting op de inhoud van de bestanden	6
Onderwerp microdatabestand(en)	6
Beschrijving	6
Beschrijving van de populatie	6
Methodologie	6
Bijlagen	7
Gegevens op Statline of Korte onderzoeksbeschrijving.....	7
3. Bestandsopbouw en toelichting.....	8
Bestandsopbouw	8
Toelichting op de variabelen	9
RINPERSOONS	9
RINPERSOON.....	9
UCCODE	9
IrisMainInjury	10
NNDLocationCode	10
PLOVL.....	11
STATJAAR.....	12
Versiegeschiedenis.....	13

1. Inleiding

Het team Microdata Services van het CBS stelt, onder [bepaalde voorwaarden](#), niet-openbare microdata (gepseudonimiseerde data op persoons-, bedrijfs- en adresniveau) toegankelijk voor statistisch en wetenschappelijk onderzoek. Dit rapport beschrijft de inhoud en structuur van *“Doodsoorzaken van personen die bij overlijden inwoners waren van Nederland”*.

Hoofdstuk 2 beschrijft in het algemeen de microdatabestanden zoals populatieafbakening, methodologische bijzonderheden, kwaliteit en herkomst van de gegevens.

In hoofdstuk 3 wordt de bestandsindeling gegeven en worden voor de categoriale variabelen alle mogelijke scores en hun betekenis opgesomd.

2. Toelichting op de inhoud van de bestanden

Onderwerp microdatabestand(en)

Dit onderwerp is afkomstig uit het [Stelsel van Sociaal-statistische Bestanden \(SSB\)](#).

Beschrijving

Bevat alle onderliggende doodsoorzaken van personen die in de BRP ingeschreven waren en zijn overleden sinds statistiekjaar 2013. Daarnaast is voor de personen die overleden zijn aan een niet-natuurlijke dood ook het belangrijkste letsel en de locatie van het ongeval opgenomen. Bij alle overledenen is daarbij ook de locatie van overlijden en het statistiekjaar, oftewel het jaar waarin de overledene is opgenomen in de statistiek, aanwezig in deze component.

The data is based on the compulsory notification of cause of death by the physician treating the deceased at the time of death or by a pathologist. For every death a cause-of-death form is completed, which is sent, together with the death certificate to the population registration in the municipality in which the death took place. The cause-of-death form, which is used exclusively for statistical purposes, is subsequently sent to Statistics Netherlands. As in previous years, WHO (World Health Organisation) guidelines are used where possible to classify and code causes of death.

Beschrijving van de populatie

Overleden personen die op het moment van overlijden ingeschreven stonden in de GBA. De component heeft betrekking op een bepaald verslagjaar of deel van een verslagjaar. De verslagperiode geeft aan welke periode beschikbaar is. Jaarbestanden hebben releaseaanduiding definitief, een deel van een jaar heeft als releaseaanduiding voorlopig.

Methodologie

Voor iedere overledene wordt een doodsoorzaakverklaring (B-verklaring) ingevuld door een arts. Deze doodsoorzaakverklaring wordt of in een gesloten enveloppe via de gemeente waar het overlijden heeft plaatsgevonden of via een beveiligde elektronische verbinding direct digitaal naar de medisch ambtenaar van het CBS gestuurd. Bij het CBS worden de formulieren verwerkt. Dit gebeurt volledig anoniem, de naam van de overledene is bij het CBS niet bekend. Doodsoorzaken krijgen codes toegewezen afkomstig uit de internationaal toegepaste codelijst, de zogenaamde International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD) van de World Health Organisation (WHO). Vanaf statistiekjaar 1996 wordt gewerkt met de Tiende Revisie van de ICD (ICD-10, WHO). Tot en met statistiekjaar 2012 is volledig handmatig gecodeerd door de medisch codeurs van het CBS. Vanaf statistiekjaar 2013 worden de doodsoorzaken (deels) automatisch gecodeerd met behulp van het computerprogramma IRIS (versie 4.2.0; release februari 2013). IRIS is gebaseerd op de internationale standaard voor het automatisch coderen van doodsoorzaken (MMDS) en in staat ongeveer 93% van de natuurlijke doden in het jaarbestand van een onderliggende doodsoorzaak te voorzien. Het resterende gedeelte van het bestand, alsmede de niet natuurlijke doodsoorzaken en de maternale of perinatale sterfgevallen worden nog als voorheen

handmatig verwerkt. Het automatisch coderen van doodsoorzaken brengt een betere internationale vergelijkbaarheid en reproduceerbaarheid van de gegevens met zich mee. Ook worden nu alle doodsoorzaken op het doodsoorzakencertificaat gecodeerd waardoor de beschikbaarheid van gegevens voor onderzoek toeneemt. De introductie van het automatisch coderen brengt (eenmalige) verschuivingen in de statistiek met zich mee. In het oog springen vooral de sterke toename van dementie (incl. alzheimer) en late gevolgen van het CVA, alsmede de sterke afname van de longontsteking en COPD als onderliggende doodsoorzaak.

Bijlagen

(ICD10deel1.pdf)

variabelenwaardenDOODOORZTAB.xlsx

Toelichting_DOODOORZTAB_vanaf_2023.txt

Gegevens op Statline of Korte onderzoeksbeschrijving

De cijfers zijn onder andere gepubliceerd in de Statlinetabel: [Doodsoorzaken; uitgebreide lijst, leeftijd, geslacht](#)

Zie voor verdere informatie:

[Beschrijving Doodsoorzakenstatistiek](#);

[Doodsoorzaakverklaring](#);

[World Health Organisation classifications International Classification of Diseases](#)

3. Bestandsopbouw en toelichting

Bestandsopbouw

Onderstaand volgt een overzicht van alle variabelen.

VolgNr	Naam	Formaat
1	RINPERSOONS	A1
2	RINPERSOON	A9
3	UCCODE	A5
4	IrisMainInjury	A5
5	NNDLocationCode	A1
6	PLOVL	A2
7	STATJAAR	A4

Toelichting op de variabelen

In deze paragraaf wordt informatie over de variabelen gegeven.

RINPERSOONS

Definitie

De bron waaruit een persoon identificerend nummer is afgeleid.

Toelichting bij de definitie

In de meeste gevallen is de bron van de persoon-id de Gemeentelijke Basisadministratie personen (GBA).

Toelichting bij het gebruik

Samen met RINPERSOON identificeert dit nummer de persoon.

Codelijst

Waarde	Label
R	RINPERSOON WEL IN GBA

RINPERSOON

Definitie

Dit nummer identificeert een natuurlijk persoon. Het is een betekenis- en dimensieloos nummer.

Toelichting bij de definitie

In de meeste gevallen gaat het om een omzetting van het A-nummer uit de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA). Omdat het A-nummer zeer identificerend is, wordt het voor toepassingen binnen het CBS (waaronder het uniek houden van aan personen gerelateerde informatie en het koppelen van verschillende registraties) vervangen door het RinPersoon. Rin staat voor Record identification number. Door de aan een RINPersoon gekoppelde data in voldoende mate te verwijderen of te hercoderen, is het feitelijk onmogelijk om een RinPersoon aan een specifiek persoon toe te rekenen. De omzetting van een A-nummer naar een RinPersoon geschiedt door het CBS.

Toelichting bij het gebruik

Dit nummer identificeert een natuurlijk persoon, samen met de indicator voor de oorsprong van de 'Persoon-id'.

UCCODE

Onderliggende doodsoorzaak volgens ICD10.

Definitie

De ziekte of de gebeurtenis waarmee de aaneenschakeling van gebeurtenissen die tot de dood leidde, startte, volgens de ICD-10 (International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems, 10e revisie).

Toelichting bij de definitie

De onderliggende doodsoorzaak van de overleden persoon is gecodeerd volgens de ICD-10. Dit is de ziekte of de gebeurtenis waarmee de aaneenschakeling van gebeurtenissen die tot de dood leidde, startte. De gebruikte doodsoorzaakcodes zijn afkomstig uit de lijst van de [International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems](#) (ICD, 10e revisie) van de World Health Organization (WHO).

Toelichting bij het gebruik

Doodsoorzaken krijgen codes toegewezen afkomstig uit de internationaal toegepaste codelijst, de zogenaamde International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD) van de World Health Organisation (WHO). Vanaf statistiekjaar 1996 wordt gewerkt met de Tiende Revisie van de ICD (ICD-10, WHO). Tot en met statistiekjaar 2012 is volledig handmatig gecodeerd door de medisch codeurs van het CBS. Vanaf statistiekjaar 2013 worden de doodsoorzaken (deels) automatisch gecodeerd met behulp van het computerprogramma IRIS (versie 4.2.0; release februari 2013). IRIS is gebaseerd op de internationale standaard voor het automatisch coderen van doodsoorzaken (MMDS) en in staat ongeveer 93% van de natuurlijke doden in het jaarbestand van een onderliggende doodsoorzaak te voorzien. Het resterende gedeelte van het bestand, alsmede de niet natuurlijke doodsoorzaken en de maternale of perinatale sterfgevallen worden nog als voorheen handmatig verwerkt. Het automatisch coderen van doodsoorzaken brengt een betere internationale vergelijkbaarheid en reproduceerbaarheid van de gegevens met zich mee. Ook worden nu alle doodsoorzaken op het doodsoorzakencertificaat gecodeerd waardoor de beschikbaarheid van gegevens voor onderzoek toeneemt. De introductie van het automatisch coderen brengt (eenmalige) verschuivingen in de statistiek met zich mee. In het oog springen vooral de sterke toename van dementie (incl. alzheimer) en late gevolgen van het CVA, alsmede de sterke afname van de longontsteking en COPD als onderliggende doodsoorzaak. Voor de onderliggende doodsoorzaak en het eventuele belangrijkste letsel zijn geen codeboeken beschikbaar gesteld, omdat de in deze variabelen gebruikte ICD-10 coderingen vele mitsen en maren kennen. De omschrijvingen van de codes van de huidige ingebruikzijnde versie van de ICD-10 kunnen opgezocht worden op de website van de WHO: <http://www.who.int/classifications/icd/en/>.

IrisMainInjury

Belangrijkste letsel bij een externe doodsoorzaak volgens ICD10.

Definitie

Het belangrijkste letsel bij een niet-natuurlijke dood van een overleden persoon gebaseerd op International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems, versie 10 (ICD10).

Toelichting bij het gebruik

Zie toelichting bij het gebruik UCCODE.

NNDLocationCode

Locatiecodering bij een externe doodsoorzaak volgens ICD10.

Definitie

De locatie waar een ongeval plaats vond, of waar zelfdoding of moord gepleegd is.

Toelichting bij de definitie

Bestaat uit onder andere ziekenhuis, thuis, elders, enzovoorts.

Toelichting bij het gebruik

De kwaliteit van deze variabele is niet bekend en om die reden publiceert het CBS er niet over.

Codelijst

Waarde	Label
0	In en om huis
1	Instelling waar personen verblijven
2	Scholen, andere instellingen en openbare ruimten
3	Plaats voor sport en atletiek
4	Straat en weg
5	Plaats voor handel en dienstverlening
6	Industrie- en bouwterrein
7	Boerderij
8	Overige gespecificeerde plaatsen
9	Niet gespecificeerde plaats

PLOVL

Locatie van overlijden.

Definitie

De locatie van overlijden.

Toelichting bij de definitie

De locatie van overlijden is niet de gemeente van overlijden, maar is de specifieke soort locatie. Deze bestaat uit onder andere ziekenhuis, thuis, elders, enzovoorts.

Toelichting bij het gebruik

De kwaliteit van deze variabele is niet bekend en om die reden publiceert het CBS er niet over.

Codelijst

Waarde	Label
1	Ziekenhuis
2	Psychiatrisch
3	Verpleeghuis
4	Verzorgingshuis
5	Overige instellingen
6	Thuis
7	Elders
8	Hospice
9	Onbekend

STATJAAR

Jaar waarin de overledene in de statistiek is opgenomen.

Definitie

Jaar waarin een overledene in de statistiek is opgenomen.

Toelichting bij de definitie

Dit jaartal hoeft niet overeen te komen met het jaar van overlijden.

Versiegeschiedenis

<i>Bestandsnaam</i>	<i>Reden</i>
DOODOORZ2013TABV1	Definitieve versie
DOODOORZ2014TABV1	Definitieve versie
DOODOORZ2015TABV1	Voorlopige versie
DOODOORZ2015TABV2	Definitieve versie
DOODOORZ2016TABV1	Voorlopige versie
DOODOORZ2016TABV2	Definitieve versie
DOODOORZ2017TABV1	Voorlopige versie
DOODOORZ2017TABV2	Definitieve versie
DOODOORZ2018TABV1	Voorlopige versie
DOODOORZ2018TABV2	Definitieve versie
DOODOORZ2019TABV1	Voorlopige versie
DOODOORZ2019TABV2	Definitieve versie
DOODOORZ2020TABV1	Voorlopige versie
DOODOORZ2013TABV2	Definitieve versie, vernieuwd naar afwijkingen Statline
DOODOORZ2020TABV2	Definitieve versie
DOODOORZ2021TABV2	Voorlopige versie, januari t/m oktober
DOODOORZ2021TABV3	Voorlopige versie, januari t/m december
DOODOORZ2021TABV4	Voorlopige verbeterde versie, januari t/m december
DOODOORZ2022TABV1	Voorlopige versie, januari
DOODOORZ2022TABV2	Voorlopige versie, februari
DOODOORZ2021TABV5	Voorlopige verbeterde versie, januari t/m december 2021
DOODOORZ2022TABV3	Voorlopige versie, maart
DOODOORZ2022TABV4	Voorlopige versie, april
DOODOORZ2022TABV5	Voorlopige versie, mei
DOODOORZ2022TABV6	Voorlopige versie, juni
DOODOORZ2021TABV6	Definitieve versie
DOODOORZ2022TABV7	Voorlopige versie, januari t/m december 2022
DOODOORZ2023TABV1	Voorlopige versie, februari
DOODOORZ2023TABV2	Voorlopige versie, april
DOODOORZ2023TABV3	Voorlopige versie, mei
DOODOORZ2023TABV4	Voorlopige versie, juni
DOODOORZ2023TABV5	Voorlopige versie, juli
DOODOORZ2022TABV8	Definitieve versie
DOODOORZ2023TABV6	Voorlopige versie, augustus
DOODOORZ2023TABV7	Voorlopige versie, januari t/m december 2023
DOODOORZ2023TABV8	Definitieve versie
DOODOORZ2023TABV9	Definitieve versie complete bestand met verbetering
DOODOORZ2024TABV1	Voorlopige versie
DOODOORZ2024TABV2	Definitieve versie